

A Katolikus Egyház Katekizmusa

Az alábbiakban idézünk néhány pontot (874-913) az Egyház hierarchiai felépítéséről, a világi hívők hivatásáról és Krisztus papi, prófétai és királyi küldetésében való részesedésükről.

2008.05.07.

I. Az Egyház hierarchikus felépítése MIRE JÓ AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT?

874. Maga Krisztus a szolgálat forrása az Egyházban. A szolgálatot Ő alapította, tekintélyt és küldetést, irányítást és célt adott neki: "Az Úr Krisztus Isten népének lelkipásztori gondozására és szüntelen gyarapítására Egyházában különféle szolgálatokat alapított, melyek az egész test javát célozzák. A szent hatalommal fölruházott szolgák ugyanis testvéreiknek szolgálnak, hogy mindazok, akik Isten népéből valók, (...) eljussanak az üdvösségre."

875. Hogyan higgyenek abban, akiről nem hallottak? S hogyan halljanak hírnök nélkül? S hogyan hirdessen az, akit nem küldtek?" (Róm 10,14--15). Senki, sem egyén, sem közösség nem hirdetheti önmagának az Evangéliumot: "A hit hallásból ered" (Róm 10,17). Senki sem adhat önmagának fölhatalmazást és küldetést az Evangélium hirdetésére. Az Úr küldötte nem saját tekintélyével, hanem Krisztus

tekintélyének erejével beszél; nem mint a közösség egy tagja szól a közösséghez, hanem Krisztus nevében. Senki sem adhatja önmagának a kegyelmet; másnak kell föl kínálnia számára és mástól kell ajándékba kapnia. Ez föltételezi a kegyelem szolgáit, akiket tekintéllyel és alkalmassággal Krisztus ruházott föl. Tőle kapják a Püspökök és a papok a küldetést és a fölhatalmazást (a "szent hatalmat"), hogy Krisztusnak, a Főnek személyében cselekedjenek, a diakónusok az erőt, hogy Isten népét a liturgia, az igehirdetés és a szeretet 'diakóniájában' tudják szolgálni közösségben a Püspökkel és annak presbitériumával. Ezt a szolgálatot, melyben Krisztus küldöttei Isten kegyelméből azt teszik és adják, amit önmaguktól képtelenek tenni és adni, nevezi az Egyház hagyománya "szentségnek". Az Egyház szolgálatát saját szentséggel adják át.

876. Az egyházi hivatal szentségi természetével belsőleg összefügg szolgálati jellege. A hivatalviselők ugyanis, mivel teljesen Krisztustól függenek, aki a küldetést és a tekintélyt adja, valóban "Krisztus szolgálói", Krisztus mintája szerint, aki értünk szabadon magára öltötte a "szolga alakját" (Fil 2,7). Mivel a szó és a kegyelem, melyeknek szolgálói, nem az övék, hanem Krisztusé, akik mások javáért bízta rájuk, szabadon lesznek mindenki rabszolgáivá.

877. Ugyanígy, az egyházi hivatal szentségi természetéhez tartozik kollegiális jellege. Az Úr Jézus már nyilvános működése kezdetén megalkotta a Tizenkettőt mint "az új Izrael csíráit és a szent hierarchia" kiindulópontját. Az együtt kiválasztottak együtt kapták a küldetést is; és testvéri egységük az összes hívő testvéri közösségének szolgálatára lesz; mintegy tükröződése és tanúságtétele lesz az

istenti Személyek közösségének. Ezért minden egyes Püspök szolgálatát a Püspöki kollégiumon belül végzi, közösségben Róma püspökével, Szent Péter utódával és a kollégium fejével; a papok szolgálataikat az egyházmegye presbitériumán belül végzik püspökük vezetése alatt.

878. Végül az egyházi szolgálat szentségi természetéhez tartozik, hogy személyes jellege legyen. Jóllehet Krisztus szolgálói közösségben cselekszenek, mindig személyes módon járnak el. Mindegyikük személyesen kapja a meghívást -- "Te kövess engem" (Jn 21,22) -- ,hogy a közös küldetésben személyes tanú legyen, aki személyesen vállal felelősséget az előtt, aki a küldetést adja, az "Ő személyében" és személyekért cselekedvén: "Én téged megkereszteltek téged (...)" ; "Én föloldozlak téged bűneidtől (...)."

879. A szentségi szolgálat tehát az Egyházban Krisztus nevében végzett szolgálat. E szolgálatnak személyes jellege és kollegiális formája van. E kollegiális forma valósul meg a püspöki kollégium és annak feje, Péter utóda közötti kötelékekben, valamint a püspök saját részegyházáért viselt lelkipásztori felelőssége és a püspöki kollégium egyetemes Egyházért viselt közös felelőssége közötti kapcsolatban.

A PÜSPÖKI KOLLÉGIUM ÉS FEJE, A RÓMAI PÁPA

880. Amikor Krisztus megalkotta a Tizenkettőt, "kollégiumként, azaz állandó csoportként alkotta meg, és a közülük kiválasztott Pétert állította az élre". "Amint az Úr rendelkezése alapján Szent Péter és a többi apostol egy apostoli kollégiumot alkot, ugyanígy a római Pápa, Péter utóda és a püspökök, az apostolok utódai kapcsolódnak egymáshoz."

881. Az Úr egyedül Simonból, akinek a Péter nevet adta, alkotta meg Egyháza szikláját. Neki adta az Egyház kulcsait; őt az egész nyáj pásztorává tette. "Azt az oldó és kötő hivatalt azonban, amit Péter kapott, a fejével kapcsolatban álló apostolkollégium is megkapta". Ez a pásztori hivatal, mely Péteré és a többi apostolé, az Egyház alapjaihoz tartozik. A római Pápa primátusa alatt a püspökök folytatják.

882. A Pápa, Róma püspöke és Szent Péter utóda "örök és látható principiuma és alapja mind a püspökök, mind a hívők sokasága egységének". "A római Pápának ugyanis hivatalából fakadóan -- mert Krisztus helyettese és az egész Egyház pásztor -- teljes, legfőbb és egyetemes hatalma van az Egyház fölött, melyet mindig szabadon gyakorolhat."

883. "A püspökök kollégiumának vagy testületének csak akkor van tekintélye, ha a római pápával, Péter utódával mint fejjével együtt értjük." Ezen föltétellel "hordozó alanya az egész Egyházra kiterjedő legfőbb és teljes hatalomnak, de ezt a hatalmat csak a római pápa beleegyezésével gyakorolhatja".

884. "Az egyetemes zsinaton a püspökök testülete ünnepélyes módon gyakorolja az egész Egyházra szóló hatalmat." "Egyetemes zsinatról csak akkor van szó, ha Péter utóda megerősíti vagy legalább elfogadja."

885. "Ez a kollégium, amennyiben sokakból áll, Isten népének sokféleségét és egyetemességét, amennyiben pedig egy főhöz tartozik, Krisztus nyájának egységét fejezi ki."

886. "Az egyes püspökök viszont az egység látható principiumai és az egység alapjai részegyházaiban."

Mint ilyenek "pásztori feladatukat (...) csak Isten népének rájuk bízott része fölött gyakorolják" a papok és a diakónusok segítségével. Mint a püspöki kollégium tagjai azonban valamennyien részt vesznek az összes egyház gondjában, elsősorban azáltal, hogy "jól kormányozzák saját egyházukat mint az egyetemes Egyház részét". Így járulnak hozzá "a teljes misztikus test javához, amely egyben a részegyházak teste is". E gondoskodásnak különösen a szegényekre, a hitükért üldözöttekre, valamint a világszerte tevékenykedő misszionáriusokra kell kiterjednie.

887. A szomszédos és egységes kultúrájú részegyházak egyháztartományokat vagy még nagyobb, patriarkátusnak vagy régióknak nevezett egységeket alkotnak. Ezeknek az egységeknek püspökei szinódusokra vagy tartományi zsinatokra gyűlhetnek össze. "Napjainkban a püspöki

konferenciák hasonló módon sokféle és hatékony segítséggel járulhatnak hozzá ahhoz, hogy a kollegialitás szelleme kézzelfogható módon megnyilatkozzék."

A TANÍTÁS FELADATA

888. A püspököknek munkatársaikkal, a papokkal együtt "első teendője, hogy Isten evangéliumát mindenkinek hirdessék", ahogy az Úr parancsolta. Ők "a hit hírnökei, akik új tanítványokat vezetnek Krisztushoz;" és az apostoli hit "Krisztus tekintélyével bíró hiteles tanítói".

889. Krisztus, aki az igazság, hogy az Egyházat az apostolok által átadott hit tisztaságában megőrizze, részesíteni akarta a saját tévedhetetlenségében. Isten népe "a hit természetfölötti érzékével fogatkozhatatlanul ragaszkodik a hithez" az Egyház élő Tanítóhivatalának vezetésével. 890.

A Tanítóhivatal küldetése kapcsolódik annak a Szövetségnek végleges jellegével, melyet Isten Krisztusban népével kötött; Istennek oltalmaznia kell népét az eltévelyedésektől és fogyatkozásoktól, és objektív lehetőségét kell biztosítania arra, hogy az igaz hitet tévedések nélkül tudja vallani. Így a Tanítóhivatal pásztori feladata virrasztani afölött, hogy Isten népe megmaradjon a igazságban, amely megszabadít. E szolgálat betöltésére ajándékozta meg Krisztus a Pásztorokat hit és erkölcs dolgaiban a tévedhetetlenség karizmájával. E karizma gyakorlása több módon történhet.

891. "A római Pápa, a püspöki kollégium feje hivatalból rendelkezik a tévedhetetlenséggel, amikor mint az összes Krisztus-hívő legfőbb pásztor és tanítója, aki megerősíti testvéreit a hitben, hit vagy erkölcs kérdésében végérvényes tételt hirdet

ki (...). Az Egyháznak ígért tévedhetetlenség megvan a püspökök testületében is, amikor Péter utódával együtt gyakorolja a legfőbb Tanítóhivatalt", főként egyetemes zsinaton. Amikor az Egyház legfőbb Tanítóhivatala segítségével "a hit tárgyául" valamit "mint Istentől kinyilatkoztatott igazságot" és mint Krisztus tanítását előad, a hívőknek "az ilyen határozatokat hívő engedelmességgel kell fogadniuk". E tévedhetetlenség "arra a körre terjed ki, ami az isteni kinyilatkoztatás letéteménye".

892. Az isteni segítséget megkapják az Apostolok utódai is, amikor Péter utódával közösségben tanítanak -- s különösen Róma püspöke, az egész Egyház Pásztora --, amikor anélkül, hogy tévedhetetlen döntésre jutnának és "végleges módon" fejeznék ki magukat, a rendes Tanítóhivatalt gyakorolva olyan tanítást adnak elő, ami hit és erkölcs

dolgában a kinyilatkoztatás jobb megértésére vezet. Ehhez a rendes Tanítóhivatalhoz a híveknek "vallásos, odaadó lelkülettel kell ragaszkodniuk", ami jóllehet különbözik a hit beleegyezésétől, azt mégis megerősíti.

A MEGSZENTELÉS FELADATA 893.

A püspök "a legfőbb papság kegyelmének sáfára" is, különösen az Eucharishtiában, melyet ő maga ajánl föl, vagy munkatársai, a papok által gondoskodik följajánlásáról. Az Eucharisztia ugyanis a részegyház életének központja. A püspök és a papok megszentelik az Egyházat imádságukkal és munkájukkal, az ige és a szentségek szolgálatával.

Megszentelik példájukkal, "nem uralkodván a kléruson, hanem mint a nyájnak példaképei" (1Pt 5,3). Így történik meg, hogy "eljutnak a rájuk bízott nyájjal együtt az örök életre".

A KORMÁNYZÁS FELADATA 894. "A püspökök a rájuk bízott

részegyházakat mint Krisztus helyettesei és követői kormányozzák tanácsokkal, buzdítással és példával, de tekintéllyel és szent hatalommal is", melyet azonban építésre kell használniuk a szolgálat szellemében, ami Mesterük szelleme.

895. "Ez a hatalom, melyet személyesen gyakorolnak Krisztus nevében, saját, rendes és közvetlen hatalmuk, jöllehet gyakorlását végső fokon az Egyház legfőbb tekintélye irányítja." A püspököket mégsem lehet a Pápa helyetteseinek tekinteni, akinek az egész Egyház fölötti rendes és közvetlen hatalma nem semmisíti meg, ellenkezőleg, megerősíti és védi a püspökökét. Ezt a hatalmat azonban az egész Egyházzal közösségben kell gyakorolniuk, a Pápa vezetése alatt.

896. A pásztori hivatal gyakorlása közben a püspöknek a jó Pásztort kell mintaképnek és "formájának"

tekintenie. Gyöngeségeinek tudatában a püspök "megértő és könyörületes tud lenni a tudatlanok és tévelygők iránt. Alárendeltjeit, akiket mint saját fiait támogat (...), ne vonakodjon meghallgatni (...). A híveknek pedig úgy kell ragaszkodniuk a püspökhöz, ahogy az Egyház ragaszkodik Jézus Krisztushoz, és Jézus Krisztus az Atyához": "A püspököt valamennyien úgy kövessétek, mint Jézus Krisztus az Atyát, a presbitériumot pedig, mint az apostolokat; a diakónusokat úgy tiszteljétek, mint az Isten törvényét. Az Egyházat érintő kérdésben senki ne cselekedjék a püspök nélkül." **II. A világi Krisztus-hívők** 897. "Világi hívőkön itt az egyházi rend és az Egyházban jóváhagyott szerzetesség tagjain kívül az összes Krisztus-hívőt értjük; tudniillik azokat, akik a keresztséggel Krisztus testébe épültek, Isten népét alkotják, és Krisztus papi, prófétai és királyi hivatalának részeseiként az

egész keresztény nép küldetését teljesítik az Egyházban és a világban." **A VILÁGI HÍVŐK**

HIVATÁSA 898. "Sajátos hivatásuk alapján a világi hívők dolga az, hogy az ideig való dolgok intézése és Isten szerint való rendezése által keressék Isten Országát. (...) Különleges módon rájuk tartozik tehát, hogy mindazokat a földi dolgokat, melyekkel szoros kapcsolatban vannak, úgy világítsák meg és rendezzék, hogy Krisztus szerint történjenek és növekedjenek, s a Teremtő és a Megváltó dicséretére szolgáljanak."

899. A világi keresztények kezdeményezésére különösen akkor van szükség, amikor föl kell fedezni, meg kell találni az eszközöket és módokat, melyekkel a társadalmi, politikai, gazdasági adottságokat a keresztény tanítás és élet követelményei szerint lehet alakítani. Ez az elkötelezettség

magától értetődően hozzá tartozik az Egyház életéhez: "A Krisztus-hívők, pontosabban a világi hívők az Egyház életében az első csatasorban vannak; az Egyház általuk az emberi társadalom éltető elve. Ezért nekik, mégpedig elsősorban nekik egyre inkább tudatában kell lenniük, hogy nem csupán az Egyházhoz tartoznak, hanem ők az Egyház, azaz a Krisztus-hívők közössége a földön a közös fő, nevezetesen a római Pápa és a vele közösségben lévő püspökök vezetése alatt. Ők az Egyház (...)"

900. A világiaknak, mert -- mint minden hívő -- a keresztség és bérmlás erejében megbízást kaptak Istentől az apostolkodásra, joguk és kötelességük, hogy mind egyénileg, mind társult formákban fáradozzanak azért, hogy a Földön minden ember megismerje és befogadja az üdvösség isteni üzenetét. Ez a kötelezettség fokozottan sürget, amikor az

emberek csak általuk hallhatják az Evangéliumot és ismerhetik meg Krisztust. Tevékenységük az egyházi közösségekben annyira szükséges, hogy nélküle a lelkipásztorok apostolkodása többnyire nem lehet teljesen hatékony.

A VILÁGIAK RÉSZESEDÉSE

KRISZTUS PAPI HIVATALÁBAN 901.

"A világiak mint Krisztusnak adott és a Szentlélektől fölkent keresztények, csodálatosan arra hivatottak és arra nyertek képességet, hogy a Lélek gyümölcsei egyre bőségesebben teremjenek bennük. Mert minden cselekedetük, imádságuk, apostoli kezdeményezésük, hitvestársi és családi életük, mindennapi munkájuk, testi-lelki pihenésük, ha a Lélekben történnek, sőt az élet terhei is, ha türelmesen hordozzák azokat, Jézus Krisztus által Istennek kedves lelki áldozattá válnak (vö. 1Pt 2,5), melyet az Eucharisztia ünneplésében az Úr testének följánlásával együtt

nagy áhítattal ajánlanak föl az Atyának. Így a világi hívek mint mindenütt szentül cselekvő imádók magát a világot szentelik Istennek."

902. Sajátos módon vesznek részt a szülők a megszentelés feladatában azzal, "hogy keresztény szellemben élik a házasságot, és gyermekeik keresztény neveléséről gondoskodnak".

903. A világiakat, ha rendelkeznek a szükséges tulajdonságokkal, állandó jelleggel lektori és akolitusi szolgálatra lehet bocsátani. "Ahol az Egyház számára szükséges, a szolgálatra rendelt személyek hiányában a világiak is gyakorolhatják ezek bizonyos feladatait, még akkor is, ha nem lektorok vagy akolitusok: gyakorolhatják az ige szolgálatát, vezethetik a liturgikus imádságot, kiszolgáltathatják a keresztséget és áldoztathatnak, a jog előírásainak

megfelelően." **RÉSZESEDÉSÜK**

KRISZTUS PRÓFÉTAI

HIVATALÁBAN 904. "Krisztus nem csupán a Hierarchia által tölti be próféta küldetését, (...) hanem a világi hívek által is, akiket tanúnak állít, és ellát a hit érzékével és a szó kegyelmével": "A tanítás (...), amely elvezet a hitre (...), minden igehirdető, sőt minden egyes hívő feladata lehet."

905. Próféta küldetésüket a világi hívők az evangelizáció révén is teljesítik, "tudniillik Krisztust hirdetik az élet tanúságával és a kimondott szóval". A világi hívőknél "ez az evangelizáció (...) sajátos jelleget és különleges hatékonyságot nyer attól, hogy a világ megszokott körülményei között történik". "Ez az apostolkodás azonban nem merül ki az élet tanúságtételében; az igazi apostol keresi az alkalmakat, hogy szavával is hirdesse Krisztust, mind a

nem hívőknek, (...) mind a hívőknek."

906. Az arra alkalmas és képzett világiak bekapcsolódhatnak a hitoktatásba; a teológiai tudományok oktatásába és a tömegkommunikációs eszközök használatába is.

907. "Tudásuk, szakértelmük és tekintélyük alapján joguk, sőt néha kötelességük, hogy az Egyház javát érintő dolgokról véleményt nyilvánítsanak a szent pásztorok előtt, és véleményüket a hit, az erkölcs és a pásztorok iránti tisztelet megtartásával, valamint a közjónak és a személyek méltóságának figyelembevételével a többi Krisztus-hívő tudomására hozzák."

RÉSZESEDÉSÜK KRISZTUS KIRÁLYI HIVATALÁBAN 908. Krisztus halálíg tartó engedelmessége által tanítványaival közölte a királyi szabadság ajándékát, hogy

"önmegtagadásukkal és szent életükkel legyőzzék magukban a bűn országát". "Mindaz, aki a saját teste fölé kerekedett és megfelelő elevenességgel uralkodván önmagán nem engedi, hogy a test szenvedélyei megzavarják a lelkét, azt, mivel bizonyos királyi hatalommal megfékezi önmagát, méltán mondják királynak, mert uralni tudja magát és független, és nem hagyja, hogy fogolyként bűnbe vonszolják."

909. "Ezenkívül a világi hívek szervezett formában is próbálják jobbitani a világ intézményeit és bűnre csábító életkörülményeit, hogy ezek az igazságosság követelményei szerint alakuljanak, és az erények gyakorlásának inkább kedvezzenek, mintsem útjába álljanak. Ha így tesznek, erkölcsi értékekkel fogják átítatni a kultúrát és az alkotó emberi munkát."

910. "A világi hívők hivatást érezhetnek vagy meghívhatók a lelkipásztorok segítésére az egyházi közösségekben. Új szint, új életet vihetnek az egyházközségbe, ahol különböző tisztségeket töltenek be, a nekik adott kegyelem és képességek mértéke szerint."

911. Az Egyházban "a kormányzati hatalom gyakorlásában a világi Krisztus-hívők a jog előírásai szerint közreműködhetnek". Így részt vehetnek részleges zsinatokon, egyházmegyei zsinatokon, a lelkipásztori tanács tagjai lehetnek; besegíthetnek a plébánia lelkipásztori feladatainak megoldásába; közreműködhetnek a gazdasági tanácsokban, és tagjai lehetnek egyházi bíróságoknak.

912. A Krisztus-hívők "tanuljanak meg gondosan különbséget tenni az őket egyháztagként megillető jogok és köteleességek és azon jogok és

kötelességek között, melyek állampolgárként illetik meg őket. Törekedjenek arra, hogy e jogok és kötelességek harmonikus egészet alkossanak, nem feledve, hogy minden evilági dologban is a keresztény lelkiismeretnek kell vezetnie őket, mert semmiféle emberi tevékenység, még az evilági dolgokban sem, vonható ki Isten fennhatósága alól."

913. "Így minden világi hívő a neki juttatott adományokból eredően egyszerre tanúja és eleven eszköze az Egyház küldetésének Krisztus ajándékozásának mértéke szerint (Ef 4,7)".